

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 25. července 2019 ve věci č. 1586/15 – *Rook proti Německu*

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že obhájci stěžovatele měli dostatečný přístup ke spisu a dostatečný čas seznámit se se zprávami získanými sledováním telekomunikačních prostředků a dalšími elektronickými dokumenty získanými prohlídkami. Nedošlo proto k porušení čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. b) Úmluvy zaručujícího právo na spravedlivý proces.

I. Skutkové okolnosti

V průběhu vyšetřování podezření, že se stěžovatel dopustil trestného činu přijímání úplatků, bylo provedeno rozsáhlé sledování telekomunikačních prostředků, během něhož bylo shromážděno přibližně 45 tisíc záznamů telefonních hovorů a 34 tisíc textových zpráv. Byly též provedeny prohlídky v domě stěžovatele a dalších prostorách, během nichž bylo zabaveno přes 14 milionů elektronických dokumentů. Získaná data byla analyzována policií a přibližně 1 100 elektronických dokumentů a 28 přepisů telefonních hovorů bylo označeno za relevantní a zařazeno do spisu. V listopadu 2011 bylo stěžovateli obhájci umožněno seznámit se se spisem. K jeho následné žádosti, aby se mohl seznámit se všemi audionahrávkami, mu bylo sděleno, že tak může učinit v prostorách policie.

V únoru 2012 byl stěžovatel obžalován. V březnu 2012 stěžovatelův obhájce požádal o poskytnutí audionahrávek na DVD, což soud odmítl. Obhajobě bylo nicméně umožněno, aby se s nahrávkami seznámila ve vazební věznici, v níž stěžovatel pobýval. V dubnu 2012 obhájce stěžovatele požádal o kopie všech 14 milionů elektronických dokumentů. Ty mu byly předány v zašifrované podobě, přičemž k jejich přečtení byl třeba zvláštní software. Poté, co byla zamítnuta stěžovatelova žádost o uhrazení nákladů na nákup daného softwaru, mu byly v září 2012 dokumenty předány v zašifrované podobě, kterou bylo možné odšifrovat za pomoci volně dostupného softwaru.

V prosinci 2012 byl stěžovatel shledán vinným a byl mu uložen trest odnětí svobody ve výši 5 let a 3 měsíců. V odvolání stěžovatel poukazoval především na nedostatek času k seznámení se s nahrávkami a elektronickými dokumenty. Odvolací soud v únoru 2014 jeho odvolání zamítl. Stěžovatel následně neuspěl ani u ústavního soudu.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 A 3 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že v průběhu trestního řízení neměl on ani jeho obhájce dostatečný a adekvátní přístup k 45 tisícům audionahrávkám, 34 tisícům textových zpráv a 14 milionům emailů a dalších dokumentů, které byly orgány činnými v trestním řízení shromážděny.

a) Obecné zásady vyplývající z judikatury Soudu

Soud úvodem připomněl, že obviněný musí mít možnost si svou obhajobu zorganizovat bez omezení možnosti uplatnit před soudem relevantní argumenty a ovlivnit výsledek řízení (např. *Mayzit proti Rusku*, č. 63378/00, rozsudek ze dne 20. ledna 2005, § 78). Obviněný musí mít neomezený přístup ke

spisu (např. *Matanović proti Chorvatsku*, č. 2742/12, rozsudek ze dne 4. dubna 2017, § 159). Otázka adekvátnosti času a prostředků poskytnutých obviněnému musí být posouzena ve světle všech okolností věci (*Khodorkovskiy a Lebedev proti Rusku*, č. 11082/06 a 13772/05, rozsudek ze dne 25. července 2013, § 579). Právo na kontradiktorní řízení od obžaloby mj. vyžaduje, aby obhajobě zpřístupnila všechny důkazní materiál, který má k dispozici, a to jak ve prospěch, tak v neprospěch obhajoby, a bez ohledu na to, zda obžaloba materiály považuje za relevantní (např. *Rowe a Davis proti Spojenému království*, č. 28901/95, rozsudek velkého senátu ze dne 16. února 2000, § 60).

Úmluva nicméně státům nebrání, aby od obhajoby při žádosti o zpřístupnění důkazu vyžadovaly předložení platného důvodu (např. *Bendenoun proti Francii*, č. 12547/86, rozsudek ze dne 24. února 1994, § 52). V některých případech může být nezbytné za účelem ochrany základních práv jiné osoby či zajištění důležitého veřejného zájmu určitý důkaz obhajobě nezpřístupnit. Článek 6 odst. 1 Úmluvy však taková omezení připouští pouze za předpokladu, že jsou nezbytně nutná. Každé obtíže způsobené obhajobě navíc musejí být dostatečně vyváženy postupem soudních orgánů (*Rowe a Davis proti Spojenému království*, cit. výše, § 61).

b) Použití těchto obecných zásad na skutkové okolnosti věci

Soud konstatoval, že podstatou stěžovatelovy námitky je tvrzená nedostatečná možnost seznámit se s celým důkazním materiálem shromážděným během vyšetřování či alespoň možnost identifikovat, která data jsou pro obhajobu relevantní. Dle Soudu je namístě se postupně zabývat třemi souvisejícími problémy – přístupem obhajoby ke spisu, zpřístupněním dat získaných sledováním telekomunikačních prostředků a zpřístupněním elektronických souborů.

1. K přístupu ke spisu

Soud konstatoval, že stěžovatelův obhájce měl neomezený přístup k tištěnému spisu již od listopadu 2011, přičemž slyšení před soudem prvního stupně se konalo od června do prosince 2012. Obhajoba tedy měla dostatečnou možnost seznámit se se spisem v přiměřeném čase. Stěžovatel měl navíc dva další obhájce, kteří však nikdy o přístup do spisu nepožádali. I v době, kdy byl stěžovatel ve vazbě, měl dostatečný prostor komunikovat se svými obhájci a účinně připravit svou obhajobu. Do spisu byla zařazena jen malá část dokumentů získaných odposlechy a domovními prohlídkami, přičemž zbývající materiál součástí spisu nebyl a ani obžaloba, ani soudy se o tyto materiály nijak neopřely. Dle Soudu tedy obhajoba měla dostatečný přístup ke spisu.

2. Ke zpřístupnění dat získaných sledováním telekomunikačních prostředků

Soud shledal, že aniž by vnitrostátní orgány po stěžovateli vyžadovaly jakékoli zdůvodnění jeho žádosti, po několika dnech jí vyhověly. Stěžovatelův obhájce sice neobdržel kopie audionahrávek, ale mohl je prozkoumat nejprve na policejní služebně a později ve vazební věznici. Přítomnost policisty byla dle Soudu důvodná – jeho úkolem bylo zajistit ochranu práv osob, jejichž hovory byly zaznamenány a které obsahovaly soukromé a v některých případech i intimní informace.

K námitce stěžovatele, že nebylo z časových důvodů a s ohledem na rozsah shromážděných dat možné se seznámit s jejich celkem, Soud uvedl, že za okolností projednávané věci nebylo nutné, aby obhajoba měla čas vyslechnout si každou nahrávku, ale bylo postačující, aby měl obhájce možnost identifikovat, které hovory a textové zprávy jsou pro obhajobu relevantní a s těmi se seznámit. Právo na zpřístupnění obžalobou shromážděného materiálu není dle Soudu možné zaměňovat s právem seznámit se s celým důkazním materiálem, který byl obžalobou označen za relevantní (např. *Khodorkovskiy a Lebedev proti Rusku*, cit. výše, § 581–585). K identifikaci relevantních souborů byl obhájci stěžovatele k dispozici policista, který mu byl schopen asistovat při práci s daným softwarem. Byť mohlo být pro stěžovatelova obhájce s ohledem na pracovní dobu policie a vězeňské služby obtížné si domluvit vyhovující termíny konzultací, bylo možné od něj očekávat přijetí pracovních a organizačních opatření, kterými by seznámení se s nahrávkami zajistil. Během více než roku nicméně požádal o konzultaci souborů jen při 22 příležitostech. Stěžovateli další dva obhájci se navíc do analýzy nahrávek významněji nezapojovali. Konečně, stěžovatel, který byl odposlouchávanou osobou,

mohl sám nejlépe vědět, které nahrávky je třeba identifikovat a prozkoumat. Dle Soudu tedy stěžovatel v souhrnu měl dostatečný čas seznámit se s daty získanými sledováním telekomunikačního provozu.

3. Ke zpřístupnění elektronických souborů

Soud konstatoval, že stěžovatel se mohl začít se soubory seznamovat již v únoru, ale požádal o zpřístupnění až v dubnu 2012. O předání dat ve formátu, který by bylo možné rozšifrovat za pomoci volně dostupného softwaru, požádal až koncem července a bylo mu vyhověno již zkraje září 2012. Povaha zabavených dokumentů dle Soudu umožňovala identifikovat, které byly pro obhajobu relevantní. Velká část navíc pocházela od samotného stěžovatele, který tak mohl vědět, které z nich jsou pro jeho obhajobu významné. Od zpřístupnění dat do vynesení rozsudku soudu prvního stupně uplynula doba tři a půl měsíce, což byl dle Soudu dostatečný čas k analýze souborů a určení těch relevantních. Článek 6 odst. 3 písm. b) Úmluvy nevyžaduje, aby měl obviněný dostatečný čas k přípravě obhajoby před začátkem soudního slyšení, ale před jeho koncem (*Mattick proti Německu*, č. 62116/00, rozhodnutí ze dne 31. března 2005). S ohledem na tyto úvahy Soud shledal, že stěžovatel měl dostatečný čas se seznámit se shromážděnými elektronickými soubory.

4. Závěr

Na základě výše uvedených skutečností Soud učinil závěr, že trestní řízení proti stěžovateli bylo jako celek spravedlivé, a nedošlo proto k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. b) Úmluvy.